

КАЛИН ТОДОРОВ

ЗАД ЗАВЕСАТА НА ПРЕХОДА

София, 2019

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Калин Тодоров, автор, 2019

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2019

ISBN 978-619-01-0529-9

КАЛИН ТОДОРОВ

**ЗАД ЗАВЕСАТА
НА ПРЕХОДА**

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД / 7

**МИША МОШЕНИКА
И „УМРЯЛАТА ЛИСИЦА“ / 9**

Как се печели първият милион

ГАНДИ, ПИРАМИДИ, ФАРАОНИ / 26

Раждането на мафията

ДАМБОВЦИТЕ И МАЙСТОР СТРАДИВАРИ / 46

Пиратското знаме на Черепа се вее над Брюксел

**ЛЮДМИЛА, МАСОНИТЕ
И ЖЪЛТАТА МАЙМУНА / 78**

Защо не си ги даваме извънземните?

ОТ СЕРГЕЙ ДО... „ПЛЮШЕНИТЕ ВАГИНИ“ / 98

Как трудът и капиталът отново си стиснаха ръцете

АНАКОНДАТА И ЦИГУЛАРЯТ / 113

Западът и Русия: кой кого иска да погълне?

**ЙОЦА АМСТЕРДАМА
И КЛУБЪТ „МОНТЕРЕЙ“ / 124**

Ако той не съществуваше, щяхме да го измислим

ПОСЛЕСЛОВ / 159

УВОД

Тази книга е продължението на „Зад завесата на соца“. Тя ще се опита да разкаже как в България за втори път се роди капитализмът.

Великият режисьор и сценарист Милош Форман живя и прави кино в два свята. В социалистическа Чехословакия той разби идеологическите канони с филмите „Черен Петър“, „Любовта на червенокосата“ и „Пожар, момичето ми“. В капиталистическа Америка се пребори за „Оскар“ с „Коса“, „Полет над кукувиче гнездо“ и „Амадеус“. С тези филми показва как той разбира и двата свята.

Според Форман социализмът е зоопарк. Ако искате да живеете спокойно, трябва да изберете него. Там ще се грижат за вас, ще ви хранят, ще ви къпят, ще ви забавляват. Тигърът няма да ви излапа, ще получавате по нещичко всеки ден. Много хора предпочитат да живеят в зоопарка. Те не са готови да платят цената на свободата.

Ако обаче искате красотата и свободата, вашият свят е джунгла. В нея можете да крачите свободно, да вдъхвате аромата на тревите, да слушате гласа на вятъра. Но там сте в опасност. Има тигри, акули, скунксове и комари. Могат да ви изядат – а и сами трябва да си търсите храната.

Макар и велик творец, Милош Форман греши. Защото и джунглата се оказа театрална постановка. Вярно, с твърде

опитни сценаристи, с много добри режисьори и с амбициозни артисти. Но и със завеса, много по-плътна и непроницаема от завесата на соца.

Да надникнем зад нея.

МИША МОШЕНИКА И „УМРЯЛАТА ЛИСИЦА“

КАК СЕ ПЕЧЕЛИ ПЪРВИЯТ МИЛИОН

„В КГБ не се занимават с краткосрочни прогнози. Там изработват половинвековни модели на обозримото бъдеще. Последният е от 80-те години на миналия век. След смъртта на грохналия Брежнев, стопанин на Кремъл стана Юрий Андропов. Целият свят се чудеше защо и как за пръв път в драматичната история на Съветския съюз начело на необятната държава застава бивш шеф на КГБ. Основната причина била, че за разлика от партийните велможи, разузнавачите не страдат от излишни илюзии. Затова тинк-танкът, мозъчният тръст около лидера на Съюза, който бил главно от анализатори от мрачната сграда на московската улица „Лубянка“, безжалостно констатирал, че икономическата и идеологическата надпревара със Запада е окончателно загубена. Съветският съюз можел да просъществува, кретайки, още двадесетина години, но това щяла да бъде мъчителна и скъпо струваща агония. А след нея „нерушимият, създаден навеки, могъщ“ съюз вече окончателно и безвъзвратно щял да се сгромоляса. Затова Андропов взел решение да даде началото на операция „Умрялата лисица“. Нейната цел била да се реорганизира Русия, като се използва приспаниа, нищо неподозиращ Запад. Операцията трябвало да продължи петдесет години и да премине през няколко етапа.“

Тази история започна да ми разказва Николай от Русе. Когато писах книгата „Зад завесата на соца“, първата част от тази поредица, много приятели ме убеждаваха, че вече никой не се интересува от тези останали далеч в миналото времена. Неочаквано и за мен самия обаче, тя предизвика много сериозен интерес сред читателите – както в София, така и в провинцията. Приятели от Русе, Самоков, Баня настоятелно ме канеха да представя и там „Зад завесата на соца“. За да спазя традицията, започнала още преди четиридесет години с лекция за атентата срещу папа Йоан-Павел Втори, отидох първо в прекрасния град на брега на Дунав. Представих книгата пред преподаватели и студенти в новата модерна сграда на университета, дарена от милионера-родолюбец Игнат Канев. Там Галя Антонова, колежка още от вестниците „Народна младеж“ и „Работническо дело“, доведе един интересен млад мъж. Той непременно държеше да ми разкаже тази история. Ники беше ръководил русенската структура на Държавна сигурност малко преди и веднага след началото на прехода. После, разбира се, както на повечето ченгета, му бяха показали пътя, но той бързо се преориентирал и завъртял успешен бизнес в Румъния. А тези неща му ги бяха разказали лекторите в КГБ, където изкарал двугодишна школа.

„Първият етап от плана „Умрялата лисица“ бил разрушаването на Съветския съюз. Тази титанична и неблагодарна работа можел да свърши лаком, суетен, податлив на манипулации и слабоволев човек, поставен начело на огромната държава. Той трябвало да развее белия флаг и да парафира привидната капитулация с Запада. След това Русия трябвало да се съгласи на ревизия на резултатите от Втората световна война, да жертва Германската демократична република и да не пречи на обединението ѝ с Федералната република.

После Русия щяла да хариже, дори и без да получи паница леща, сателитните държави от Източна Европа и Прибалтика и сама, безропотно, да разтури Варшавския договор и Съвета за икономическа взаимопомощ. След това съветската икономика, внезапно и без предупреждение, трябвало да прекрати помощта за съюзните републики и така, от само себе си, щял да се разпадне Съветския съюз. Следвал доброволен отказ от комунистическата идеология и разпускане на КПСС.

Под стриктния контрол на КГБ трябвало да се смени характера на собствеността и общонародните притежания да се прехвърлят в частни ръце. На „Лубянка“ внимателно щели да следят и да съдействат огромното съветско стопанство да бъде разпределено между двеста послушни партийни активисти от еврейски произход. (На тях Западът щял да им има доверие.) Следвайки стъпките, предписани от Световната банка и Международния валутен фонд, ползвайки кредити от международните финансови институции и ноу-хау на могъщите западни концерни, момчетата щели да модернизират руската икономика.

Непокътнати и извън контрола на Запада обаче трябвало да останат двете силови структури – КГБ и армията. Защото веднага след икономическия подем следвал вторият етап на „Умрялата лисица“. В началото на новия век хитрото животно трябвало да започне да се пробужда. Начело на Русия според плана заставал силен лидер, като Петър Първи или Сталин – решителен и непреклонен, от средите на КГБ. Стъпвайки върху смесената идеология от патриотизъм, православие и гордост от славното имперско минало, „бащицата“ трябвало да обедини около себе си руския народ. Стъпвайки върху мощта на вече успешно действащата пазарна икономика, силният човек на Русия правел

армията отново могъща и непобедима и връщал огромната страна на геополитическата карта на света.

В края на 50-годишния период, след 2030 г., Русия отново се превръщала в страховита суперсила. И на една „нова Ялта“ тя, заедно със Съединените щати и Китай, преразпределяла зоните на влияние върху земното кълбо.“

На резонния ми въпрос в чия зона в КГБ предвиждали да бъде оставена България, Николай ми отговори, сякаш това си беше съвсем в реда на нещата: „Е, руснаците никога не са ни приемали като нещо отделно или различно от тях.“

Беше напълно възможно приятелят на Галя да си е измислил цялата тази история пост фактум, изграждайки я върху вече случили се събития, но от какъв зор да го прави? Освен това звучеше много аргументирано и твърде убедително, дори добавяше любопитни детайли. В кинозалата на „Лубянка“ им прожектирали филмче с документални кадри на младия Горбачов, седящ в Кремълската болница с разтворен бележник и химикалка до леглото на отиващия си Андропов.

От целия удивителен разказ на русенското ченге на мен най-интересна ми беше историята с 200-те послушни еврейски момчета. С Владо Грашнов се познаваме от деца. Майка му беше най-добрата приятелка на моята. Леля Милка работеше като директор на Вътрешното отделение на аптеката на Правителствена болница. То отпускаше лекарства само за хората от висшия партийен и държавен апарат. Бащата на Владо, чичо Марин, беше най-дългогодишният и без всякакво съмнение, най-кадърният министър на строежите. Семейството им живееше в голям апартамент в масивна сграда на булевард „Васил Левски“ (тогава „Толбухин“), малко след кино „Одеон“, срещу бившето английско посолство. Майка ми често ни водеше там с брат ми, за да си играем с Владо. Лудориите бяха вълнуващи, защото още от

малък моят приятел беше симпатичен авантюрист и фантазър с много развнтено въображение.

Когато върху главите ни се стовари промяната, частният бизнес изглеждаше най-прекият път към така желаниа, бляскав капитализъм. Трябваше само да бъдеш смел и предприемчив, да се трудиш неуморно от сутрин до здрач и птичката на щастието непременно щеше да кацне на рамото ти. И тогава, в една хубава, свежа утрин, ти щеше да се събудиш успял, честит и приказно богат.

Обаче частният бизнес изобщо не се оказа толкова проста и лесна работа. Със съпругата ми тогава изобщо не подозирахме това и лекомислено решихме да открием собствен цветарски магазин. Мен вече ме бяха освободили като главен редактор на „Отечествен вестник“ (как и защо, описвам в първата част на поредицата), затова работех като ръководител на отдел „Връзки с обществеността“ във фирмата „Братя Василеви“.

Преди да отида на истинската си работа, сутрин, още по тъмно, ставах и карах колата до Цветната борса в Люлин. Там пълнех багажника с дъхави рози, лалета, гербери и карамфили, цяла цветна леха. А после, още преди слънцето да изгрее, зареждах магазина. Но още до вечерта, особено през дългите горещи дни на лятото, повечето от цветята увяхваха, спаружваха се и ставаха само за боклука. В магазина продаваха жена ми и нейна приятелка, но работата вървеше трудно, твърде малко клиенти ни посещаваха. Хората вече бяха попривършили събраните през социализма пари, а пък конкуренцията на циганките, които продаваха китките си на дъмпингови цени, и то направо по тротоарите, беше безмилостна. Оборотът ни беше добър само в навечерието на първия учебен ден, на женския празник Осми март и на деня на влюбените Свети Валентин.

Вероятно грешката си беше и наша. Бяхме наели лъскаво помещение на улица „Балша“, близо до бившето кино „Петър Берон“, в луксозно каре от вътрешни магазини между баровски блокове, където тогава живееха важни хора, между които и външният министър Надежда Михайлова. Когато договаряхме магазина, мястото ни изглеждаше много перспективно, обаче през по-голямата част на деня, особено в работно време, беше безлюдно и почти мъртво.

Сигурно щяхме да фалираме доста по-рано, ако в карето не беше централният офис на светкавично разрастващата се фирма за мобилни комуникации „Мобилтел“. Една мрачна, есенна дъждовна утрин, тъкмо бях заредил магазина, пред парадния вход на офиса се сблъсках с моя приятел от детинство Владо Грашнов. Той тъкмо слизаше от луксозната си лимузина, а около него се въртяха двама яки бодигарда. Познахме се веднага, макар да не се бяхме виждали четвърт век. Май последната ни среща беше на сватбата на Владо с хубавата Бранимира, социалистическата „Мис България“. И двамата се зарадвахме много един на друг, разменихме си визитните картички, обещахме си да се чуем пак и скоро да се видим по-задълго, за да си спомним добрите стари времена.

Както почти винаги става в подобни случаи, Владо, разбира се, изобщо не се обади, на мен пък не ми беше удобно да го безпокоя, и това се оказа нашата последна среща. Добре поне, че му казах за цветарницата. Веднага стана ясно, че именно той е големият шеф, силният човек в „Мобилтел“, защото още рано-рано на другия ден в магазина дойде да ни се представи Малина, едно момиче от протокола на фирмата, което после купуваше цветя от нас при всеки възможен повод.

Веднъж тя дойде много притеснена, беше яко под пара, и поръча огромен, безумно скъп букет, само розите в него бяха повече от петдесет, за много специален и важен човек.

Утре със самолет от Тел Авив пристигал и още сутринта щял да дойде направо в офиса истинският собственик на „Мобилтел“, богатият като арабски шейх руснак Майкъл Чорни. Той също въртеше частен бизнес, но малко по-малко от нашия.

Както бяха планирали в операцията „Умрялата лисица“ през 80-те години в КГБ, ако се вярва на разказа на ченгето от Русе, огромната икономика на разпадналия се Съветски съюз действително вече беше разпределена между 200 млади руски евреи. На един се паднал петрола, на друг газта, на трети въглищата, на четвърти златото и платината, на пети стоманата, на шести...

Обаче в КГБ малко са се заблуждавали, че тези момчета ще започнат да модернизират руската икономика. Те просто изпомпваха земните недра с бързи темпове, разпродаваха богатите ресурси и харчеха лесно спечелените пари на едро, като пияни батюшки. Един от тях си купи футболния отбор на лондонския „Челси“, друг – клуб от Националната баскетболна лига на САЩ, трети – най-дългата яхта в света, четвърти – златните, платинените и смарагдови яйца на майстора-ювелир Фаберже, пети летния дворец на Нейно величество, британската кралица, шести...

На Чорни се паднал алуминия. От скромен кооперативен труженик той едва ли не за една нощ беше станал олигарх номер едно на Русия и поне според списанието „Форбс“ един от най-богатите хора в света. Неговата и на брат му Лев фирма TWG контролираше целия огромен отрасъл на необятната държава за добив, производство и търговия с алуминий. Конгломератът от заводи на братята Чорни произвеждаше осемдесет процента от руския алуминий (2,4 милиона тона годишно, второ място в света), и четиридесет процента от руската мед. Разбира се, това няма

как да се е случило без благословията на първите мъже на държавата, на Горбачов, а след него и на Елцин. Но не само с тяхната. Това, което бяха пропуснали да предвидят в КГБ и да разкажат на моя млад приятел от Русе, беше, че преразпределянето на гигантските природни и промишлени ресурси на огромната държава съвсем няма да стане толкова кротко, мирно и безболезнено. В делбата мощно се беше вклонила руската мафия, тя още от съветските времена винаги си беше действала в комбина със силовите структури.

Чорни беше получил руския алуминий с помощта както на хората от партийния и държавния елит и от върховете на КГБ, така и на бандитските босове на организираната престъпност. Защото, както съвсем плахо пишеха още тогава руските журналисти, държавният апарат на Съветския съюз на практика отдавна си се беше слял с разбойническите кланове.

Братята Чорни първо бяха ограбили руските банки с няколко милиарда долара, като използвали фалшиви авиза от държавните алуминиеви заводи. И никой, разбира се, после не посмял да им потърси сметка. С тези пари те изкупили заводите и заели доминираща позиция на пазара на цветни метали, като заграбили отрасъла с допълнителната помощ на тежка корупция и серия от убийства.

В интервю пред италианския вестник „Република“ финансистът на братята разказва, че те са били в пряко престъпно съдружие с Алимжан Тахтаунов, с бандитския прякор „Тайванчик“ (заради дръпнатите очи на таджик). Той ръководел 3000 въоръжени до зъби мъже от кол и въже от Измайловско-Подолския (крайни квартали на Москва) бандитски клан. При окончателното завладяване на алуминиевите заводи за братята Чорни разбойниците оставили след себе си дълга върволица от трупове като след истинска

война. Така и ги знаели етапите на приватизацията – Първа и Втора алуминиева война. Затова руските журналисти нарекоха Майкъл Чорни „Миша-Крыша“ (Миша Мошеника).

Капиталите, придобити с помощта на насилие и корупция, после потърсили узаконяване и сигурност извън пределите на неспокойната и опасна Русия. Те искали да попаднат на тихи, спокойни места, пазени от меки закони и добри международни връзки. И след като Чорни го бяха изгонили последователно от САЩ, Великобритания, Франция и Швейцария, той си беше избрал България.

В книгата си „А иначе дипломатията е сериозен занаят“ моят приятел, дипломатът и военен разузнавач Петър Воденски, разказва, че докато е бил посланик в Анкара, с една от делегациите пристигнал български журналист. Той бил кореспондент в Москва по времето, когато на яхтата в Малта предстоеше Горбачов да подпише унизителната капитулация на Съветския съюз пред Запада. Служителите от руския протокол поставили сред журналистите, които щели да отразяват срещата и българския кореспондент, защото го смятали за „един от тях“. Когато говорителят на Горбачов излязъл в една от паузите на преговорите разбрал, че и нашият човек е там, възкликнал: „Братя българи, не бойте се, вие си оставате навеки с нас“.

Като имам предвид последвалите през годините събития, съм склонен да мисля, че американците са си пожелали политическия и военен контрол над България, а на руснаците са оставили икономическия. И както Чорни и Ершов тогава, така и Доган и Пеевски, сега оперират в българската икономика със знанието, съгласието и подкрепата на Русия.

Така или иначе, първият олигарх на необятната държава Майкъл Чорни си купи тук мобилния оператор „Мобилтел“, набиращия скорост вестник „Стандарт“ и футболния

отбор „Левски“. И повери на моя приятел Владо Грашнов да управлява цялата му огромна собственост в България. Защо избра точно него? Дълго време смятах, че причината е Лора. Владо беше интересен мъж, жените много го харесваха, харесваше ги и той. Съвсем не беше случайно, че първият му избор падна върху Бранимира Антонова, най-хубавото (поне официално) момиче на България. Двамата по това време бяха по на деветнадесет години и идеята Владо да се ожени точно за „Мис Фестивал“ (в България вече се беше провел „Световният фестивал на младежта и студентите“) никак не допадна на леля Мария и чичо Марин. Докато се смири гневът им, Владо и Брани се криха в „Троянския манастир“ при приятеля на семейство Грашнови, игумена Геласий.

Разбира се, после родителите се оказаха прави за това как в повечето случаи завършват ранните бракове и след четири години моят приятел се разведе. Не познавах лично следващата съпруга на Владо, Вили Ватева, но всички твърдят, че макар и със седем години по-голяма от него, тя също била голяма хубавица. И романтикът Грашнов отново се влюбил безумно веднага щом я видял във вилата на техния общ приятел, известния певец Емил Димитров.

С новата си съпруга Владо замина за Либия, където беше секретар на Търговския отдел на посолството и представител на външнотърговското дружество „Техноимпекс“. Но почти веднага щом се завърнаха в София от Триполи, Владо заряза Вили, за да я смени с Лора Видинлиева. Въпрос на вкус, но поне според мен Лора не беше особено привлекателна. Може би и затова в София се говореше, че бракът им е търговски. Макар и социалистически служител на заплата, Владо някак си успял да натрупа големи борчове, а пък Лора поела задължението, ако ѝ даде името си, да

ги погаси. В едно скорошно интервю Вили Ватева подкрепи тази версия: „Лора плати на Владо, за да се ожени за нея.“

Около името на Лора се въртяха доста легенди. Подхвърлено дете, израснала по приюти и сиропиталища, мила входовете и стълбищата на къщи в Рим. После стъпила здраво на краката си, работила неуморно и станала милионерка. Смътно си я спомням още от седемдесетте години на миналия век, когато на терасата на култовата сладкарница на Гранд хотел „София“, където се събираше столичната бохема, тя понякога се появяваше в компанията на някакви чужденци.

Скоро се беше върнала от Италия, където сключила неуспешен брак с уж приказно богат италианец, от когото имаше момиченце. Видимите (поне на пръв поглед) бизнес занимания на „грандамата на престъпния свят“, както по-късно я нарече гладуваният поет Едвин Сугарев, бяха внос на почистващи препарати от Италия. Злите езици обаче я свързваха със „скрития транзит“. Вероятно причина за тези слухове беше вторият брак на Лора с много красивия турчин Метин Тургут. (От него е второто дете на Лора, шоу и кинозвездата Руши Видинлиев, рекламното лице на модния гигант „Фере“.) Ченгета твърдяха, че младоженецът е член на турската терористична организация „Сивите вълци“, към която принадлежеше и Мехмед Али Агджа, атентаторът срещу папа Йоан-Павел Втори. В тези твърдения сигурно имаше и нещо вярно, защото кум на сватбата на Метин и Лора беше турският търговец и контрабандист Бекир Челенк, за когото разказах в първата си книга и когото свързваха с атентата. Сигурно заради връзките с хората, контролиращи контрабандните канали, на Лора Видинлиева ѝ се носеше славата на най-богатата българка. (Сега вероятно тя дели палмата на първенството

с Цветелина Бориславова.) Бизнес дамата била собственичка на над 100 фирми в целия свят, имала къщи и вили в град Стрезо, над езерото „Лаго Маджоре“ в Италия, и в Кейптаун, Южна Африка.

Историята с богатството може и да беше вярна, защото Лора бе охотно приемана сред най-висшите кръгове на комунистическата партийна и държавна номенклатура. Тя стана кума и най-добра приятелка на Жени, дъщерята на Людмила Живкова и внучка на Тодор Живков, купи огромната, луксозна вила на низвергнатия Огнян Дойнов. Лора имаше контакти със заможни бизнесмени от цял свят, между тях и доста руснаци, затова добре осведомените хора в София твърдяха, че именно тя е препоръчала Владо на Чорни.

И аз доскоро си мислех, че това е така, докато, съвсем случайно, не попаднах на твърде интересна информация. В края на соца Владо беше назначен за пълномощник на ЦК на Комунистическата партия в Завода за тежко инвестиционно машиностроене „Червена могила“ в град Радомир. По същото време, както се изпусна в едно интервю Младен Мутафчийски, собственик на оръжейната фирма „Тератон“ и офицер от Държавна сигурност далеч преди 10 ноември 1989 г., двамата с Владо са били приети за членове на Великата масонска ложа на Торино, в която членувал и приказно богатият собственик на автомобилните заводи „Фиат“ Джани Аниели. Освен това Мутафчийски е акционер във фирмата „Бул Сим“, която Владо регистрира, за да купи за Чорни „Мобилтел“. А пък продавачи на мобилния оператор бяха Краси Стойчев, съсобственик на могъщата фирма „Трон“, и руснакът Григорий Лучански, собственик на „Нордекс“ – конгломерат от фирми, свързани с руските секретни служби и мафията. Комунисти, западни индустриалци, ДС, КГБ, масони, мафия, Лора, перилни препарати...

Не бива да се отричат на Владо качествата на широко скроен човек и добър бизнесмен. За много кратко време той превърна проходящата и едва кретаща фирма „Мобилтел“ в кокошка, която снася златни яйца. Когато Грашнов пое фирмата, офисът ѝ се намиреше в две стаи под наем, в които работеха шест човека. А кол-центърът ѝ беше една маса с два телефона.

От фирмата „Братя Василеви“ ми бяха дали един служебен мобилен телефон марка „Моторола“, огромен като самун хляб и тежък като тухла. Освен него, на пазара бяха пуснали само още три модела, май бяха „Сименс“. Цената на един апарат беше четиринадесет хиляди долара, а за първата ми сим карта фирмата плати четири хиляди долара. И срещу всичките тези пари гордите собственици можехме да се фукаме и да си говорим само в центъра на София, където единствено имаше мрежа.

Когато Чорни продаде „Мобилтел“, фирмата имаше повече от пет милиона абоната. Затова олигархът успя да ѝ вземе много добра цена, 800 милиона долара. За няколко години мобилните комуникации преживяха истинска революция, а клетъчният телефон стана задължителен за по-голямата част от хората на планетата.

Синьото правителство на Иван Костов навреме успя да оцени стойността на бизнеса и се опита да се вклини в него. Пред общи приятели Владо се беше оплаквал, че Командира натискал здраво руснака да прехвърли на държавата една трета от „Мобилтел“. Чорни, разбира се, отказал, да не е луд, но съвсем скоро след това го изгониха от България, като го обявиха за „персона нон грата“. Властите твърдяха, че той е заплаха за националната сигурност, и може и да беше. Жълтите, но пък и сериозните медии подхвърляха, че – под една или друга форма – Чорни и „Мобилтел“ са успели да корумпират доста

хора от правителството на СДС. С репликата, която синият президент Петър Стоянов подхвърли на премиера: „Иване, кажи им, те ще те разберат“, той всъщност подканяше Костов да изясни, че всичките министри, които изгони от кабинета си, са купени от „Мобилтел“. Президентът визираше Чорни и Грашнов, когато доуточни, че бившият министър на вътрешните работи Богомил Бонев е бил „сред първите хора, които демонстрираха смущаващо близко приятелство с представителите на частния бизнес и така позволиха политици и частни бизнесмени да заиграят на един и същ терен“.

(Заплахата, която Чорни представляваше за националната сигурност, съвсем не се оказа пречка за фондацията на съпругата на премиера, Елена Костова, да приеме дарение от двеста хиляди долара от кипърска фирма на руския олигарх. Нито пък попречи на самия Костов да продаде за килограм спанак на съдружника на Чорни, израелеца Гад Зееви (дватамата приватизираха незаконно мобилния оператор на Израел „Безек“) националния превозвач БГА „Балкан“.)

Парите явно никъде не миришат. Нито тук, нито в Обетованата земя. Заплаха за националната сигурност на България, САЩ, Великобритания, Швейцария и Франция, Чорни се оказа добре дошъл в Израел. Главният редактор на тукашния му вестник „Стандарт“ Юли Москов ми разказваше, че когато гостувал на олигарха в Израел, в къщата му се „прескачали всички местни политици“. А най-чест гост бил премиерът Нетаняху.

Обаче Владо свърши зле. Здрав, прав мъж в разцвета на силите си, за броени дни той се превърна в развалина. Помина се на четиридесет и осем години от левкемия. По онова време в София вървяха много упорити слухове, че Владо бил единственият човек на света, който се опитал да измами руската мафия. Той бил източил милиони долари от общи

фирми и ги прехвърлил в сметките на Лора. Затова Чорни жестоко си отмъстил. Той подарил на Владо за рождения му ден луксозно кресло за масажи. В него били монтирани мощни излъчватели на радиация. И моят приятел бил поразен от лъчева болест. Тези слухове бяха твърде упорити, говореше се, че и други олигарси много се били наплашили и дори рязко скочили продажбите на Гайгер-Мюлерови броячи.

Първият милион беше спечелен по различен начин в Русия и тук. Там КГБ, не без помощта на мафията, просто раздели огромната баница между избраните. Тук методът беше по-йезуитски. Партийните вождове нито бяха наясно, нито бяха единни по въпроса какво трябва да се прави в икономиката след краха на соца, и, най-важното, кой трябва да го направи.

Когато в началото на 90-те попитах баща ми дали знае за изнесени капитали зад граница, той беше абсолютно убеден, че дори и да има, те изобщо не надхвърлят сумата от един милион долара. Възможно е баща ми, който в последните години на соца беше в немилост, да не са го държали в течение. Обаче посветените са знаели, че парите са доста повече, изчаквали са удобния момент да ги върнат тук, за да помогнат на избрани хора да си поделят общонародната собственост и да трансформират икономическата си власт в политическа. (Накрая сметката излезе без кръчмаря, но това е друг разговор.) Несъмнено изнасянето на капитали е станало и през външно-икономическите дружества, контролирани от Държавна сигурност. Техните пари се държаха в извънбюджетни сметки и можеха да бъдат запазени в тайна. Дружествата обслужваха скрития транзит (държавната контрабанда на оръжие, наркотици, алкохол, цигари, благородни метали, луксозни стоки, битова електроника, забранени лекарствени средства) и се занимаваха с кражби на авангардни технологии от Запада. Разбира се, тези дей-

ности бяха държани в най-строга тайна и едва напоследък започнаха да излизат някои важни детайли.

След скандала с Възродителния процес през 1985 г. скритият транзит преминава от държавната оръжейната фирма „Кинтекс“ към външнотърговското дружество ИКОМЕВ. То е подпомагано от фирмите „Ширио“, „Тератон“ и „Гардаг“.

Всичките ни герои от сагата „Мобилтел“ – под една или друга форма – са свързани с тези фирми. Доказано е, че съпругът на Лора, турчинът Метин Тургут, е сключил с фирмата „Ширио“ сделка за 150 килограма каптагон (забранено психотропно вещество, произвеждано в България и продавано на наркопазарите в Близкия и Средния изток), които да изнесе през контрабандния канал на митницата в Малко Търново (неведнъж ще се връщаме към него), и да ги продаде в Турция. „Ширио“ е външнотърговско дружество, създадено в края на соца, за внос, износ и реекспорт на оръжие и ембаргови технологии, и за скрит транзит. Фирмата е инжектирана от бюджета с кредит от един милион долара. Тя е ръководена и скоро след 10 ноември приватизирана от небезизвестния оръжеен търговец Емелян Гебрев. (Неотдавна той стана участник в руския „шпионски“ скандал.) Той осъществява вноса и износа на суровините и готовата продукция на държавните оръжейни заводи „Дунарит“ – Русе, ВМЗ – Сопот и „Арсенал“ – Казанлък, като работи с техни пари. С част от тях Гебрев закупи „Дунарит“. (Любопитна подробност е, че той беше отровен от руските си конкуренти – или партньори – с бойно отровно вещество, близко до „Новичок“, нервно-паралитичен газ, произвеждан в Съветския съюз, с който беше атакуван двойният агент Сергей Скрипал. Или поне самият Гебрев смята така. Британски следователи дойдоха да разследват атентата

срещу оръжейния търговец, защото един от участниците в него е замесен и в аферата в градчето Солсбъри.)

По скрития транзит работи и фирмата „Тератон“ на Младен Мутафчийски. Тя също първо е държавно външно-търговско дружество (името ѝ е съкратено от „телевизия, радио, тон“), субсидирана е от бюджета със седем милиона долара и е приватизирана веднага след промените.

Брокерът на ИКОМЕВ, фирмата „Гардаг“, пък е любопитна с това, че неин директор е Никола Попов, съпруг на Гертруда, сестрата на Андрей Луканов. Продавачът на „Мобилтел“ Краси Стойчев пък е работил по линията на научно-техническото разузнаване, където е вербуван, за да бъде инфилтриран в Мосад. От тази позиция той е трябвало да държи под контрол израелския гражданин Хаим Клайн, собственик на фирма „Кейлок“. В тази фирма потъгнаха 21 милиона долара от парите на свръхсекретните проекти „Нева“ и „Монблан“, за които разказах в „Зад завесата на соца“.

Също както на Грашинов и Гебрев, и на Стойчев не му се отразиха здравословно икономическите заигравания с КГБ и мафията. Баща му бе застрелян, когато се опитваше да попречи на двама руски гангстери да заложат бомба с часовников механизъм в градината на къщата на олигарха във Виена.

Парите на външнотърговските дружества не бяха чак толкова много. Според различни източници варират между 100 и 300 милиона долара. (Сега, твърди „Форбс“, само Цветелина Бориславова има толкова.) Но те дадоха стартовия капитал на шепя български ченгета – да открият и разграбят банки, да станат кредитни милионери, да създадат икономически проекти, в които след това мощно се вклиниха огромните руски капитали.

А после към тях се присламчи и зараждащата се българска мафия.

ГАНДИ, ПИРАМИДИ, ФАРАОНИ

РАЖДАНЕТО НА МАФИЯТА

Снай-колоритния бизнесмен – Пламен Тимев, наречен Ганди – се запознахме през късните години на соца, още бяхме студенти, на червения корт зад нас. Игрището се намираще в задния двор на кооперацията на улица „Оборище“ №17 в София, където живеех с родителите си през 70-те години на миналия век. По късно къщата приюти щабовете на Детската асамблея „Знаме на мира“ и на фондацията „Св. св. Кирил и Методий“, а днес дава подслон на Музикалното училище „Любомир Пипков“.

Тъй като там живеехме заедно със семействата на Тодор Живков, на други членове на Политбюро на Комунистическата партия, на премиери, вицепремиери и министри, в нея имаше и доста екстри. Една от тях беше кортът, на който, като деца и младежи, всеки ден играехме футбол, волейбол и тенис. Той стана доста известен в София и освен нашите приятели от училището и махалата, там идваха да играят на малки вратички и доста от елитните професионални футболисти на ЦСКА като Митата Пенев, Божо Колев, Боре Средков и дори „Златната обувка“, голмайсторът на Европа Петьо Жеков.

Именно там за първи път брат ми доведе Ганди да рита с нас. Двамата бяха колеги от Архитектурния факултет на

Инженерно-строителния институт. Пламен играеше технически и с финес, беше весело, артистично момче с бликащо чувство за хумор. Заради този букет от качества той винаги бе имал много приятели, а беше любимец и на жените. После пътищата ни се разделиха и не го бях виждал повече от двадесет години. Само бях чувал различни слухове: сътрудничил на Държавна сигурност като информатор; забъркал се във финансови злоупотреби на морето и в Грузия; станал главен секретар на Световната тенис асоциация и ски клуб на архитектите; бил дясна ръка на Иван Славков-Батето, всесилния зет на Тодор Живков; отворил в помещенията на бившия младежки дом „Лиляна Димитрова“ в София и в курорта „Дюни“ първите частни дискотеки в България; станал кредитен милионер; бизнес империята му се разпростряла в Европа, Азия и Латинска Америка.

Бяха истеричните времена малко преди срутването на червеното правителство на Жан Виденов. Веско Благоев, братовчед на мой близък приятел, беше назначен за шеф на Агенцията по приватизация. От Световната банка и Международния валутен фонд притискаха правителството да разпродава бързо държавната собственост. И то наистина бързаше. Усилено се търсеха купувачи, по тази причина братовчедите се бяха обърнали и към мен, за да намеря някой, който би имал интерес да купи курорта „Слънчев ден“ на Черноморието. Тогава в София много упорито вървеше мантрата за червените куфарчета. Веско и моят приятел въобще не си представяха, че тези куфарчета са подминали мен и моите познати.

Ваканционно селище от затворен тип, „Слънчев ден“ беше използван преди промените като почивна база на Централния комитет на Комунистическата партия. Намираще се между Варна и „Златните пясъци“, в курорта „Дружба“, сега „Св. св. свети Константин и Елена“. Макар там да почи-

ваха активисти от втория ешелон на Партията – от районните, градските и окръжните комитети, – комплексът беше чудесно поддържан и изключително впечатляващ. Върху 150 декара горска площ бяха разположени яхтено пристанище, собствен плаж, естествен парк с редки дървета, целогодишни горещи минерални извори, пет луксозни хотела с база от 1200 легла, тенис кортове, лятно кино и два огромни паркинга.

След разговора, току що бях излязъл от офиса на моя приятел, крачех бавно по горещия тротоар и подигравателно си мислех, че надали има човек в България, който да може да си позволи подобен разкош. Някой ме повика. По улица „Раковски“, отядно, малко след ВИТИЗ „Кръстьо Сарафов“, от прозореца на един движещ се бавно суперлуксозен „Мерцедес 600 SL“ ми се хилеше Ганди. За тези години, през които не се бяхме виждали, той беше неимоверно напълнял, едното му око беше почти затворено, а другото – изхвъркнало, но пак си беше завладяващо симпатичен, весел и загадъчен. Качи ме в баровския автомобил, разпита ме набързо какво съм правил през всичкото това време и ме закара, „за да сме си поговорили сериозно“, в офиса на фирмата си, на гърба на ресторант „Кристал“. Ресторантът, в който Ганди някога беше играл хоро на моята сватба и който по-късно фалираният собственик на КТБ, bankerът-беглец Цветан Василев, щеше да превърне в огромен, парвенюшки апартамент.

Фанатичен почитател на творчеството на италианския режисьор Федерико Фелини, артистичният архитект кръщаваше на името на най-добрия филм на маестрото „Пътят“ („Ла Страда“) всичките си неизброими бизнес начинания. На партера на двуетажния му комплекс „Ла Страда“ в началото на улица „Шести септември“ бяха разположени кафенето „Ла Страда“, руският ресторант „Ла Страда“ и театърът

„Ла Страда“, който създадоха режисьорът Теди Москов и съпругата му, актрисата Мая Новоселска. (В ресторанта Ганди предлагаше най-хубавата руска водка в България. Той беше официален вносител на най-качествените марки – и това съвсем не беше случайно. Моят приятел бързо се беше ориентирал, че големите пари идват само от Русия. Затова и съдружник му беше един от бившите руски посланици в България.)

На втория етаж, в кабинета на бизнесмена, ме чакаше забавна изненада. Твърде младата и много красива секретарка ни покани в дълго, близо тридесетметрово помещение, със скъпи, но дискретни, черни офис мебели. Далеч, чак в дъното, в полумрак, стоеше старинното бюро в стил Луи XIV, от което предприемачът ръководеше бизнес империята си. (Запален почитател на всичко италианско, Ганди сигурно беше заимствал от диктатора Мусолини следното: колкото и наперени да влизали посетителите в кабинета му, докато изминавали огромното разстояние от вратата до бюрото на генералисимуса, с всяка следваща крачка самоувереността им постепенно се смалявала, за да се стопи съвсем накрая.) Цялата стена вдясно беше заета от огромна, но лека и елегантна метална библиотека, подредена само и единствено с томове на „Енциклопедия Британика“ (домакинът не знаеше бъкел английски). На стената отляво висяха снимки на Ганди с известни хора като Иван Славков-Батето, Георги Първанов, Виктор Вълков, Любен Гоцев, руския посланик Анатолий Потапов, мага Астор, Вежди Рашидов, Любо Левчев, Малкия Фатик, руския външен министър Едуард Шеварднадзе, държавния секретар на САЩ Джеймс Бейкър, и с кого ли още не. Но най-големият сюрприз ме чакаше до бюрото.

Бюст на предприемача в позата на Нерон, издялан от цял мраморен блок от големия наш скулптор Георги Чапкъ-

нов. Много дебел, с изпъкнало като на циклоп око, мраморният Ганди беше навлякъл туника на римски император, свиреше на арфа и беше наложил на плешивата си глава лавров венец. (Пламен Тимев се изживяваше и като меценат: на театъра „Ла Страда“; на фестивала на всички изкуства „Бялата лястовица“ в Балчик; на варненските футболни отбори „Черно море“ и „Спартак“.)

Седнахме, секретарката направи кафе, наля коняк, Ганди запали една от неизменните си дебели хавански пури и веднага хвана бика за рогата: „Копеле, хайде сега да ме включиш в някоя далавера.“ Той разказваше вдъхновено за себе си, без да страда от особена скромност, хвалеше бизнеса си и все повече се разпалваше: направил дебели инвестиции в зърнопроизводството; имал сериозни интереси в туризма; дискотеките му в София и по морето се пръскали по шевовете от наплива на богати клиенти; затворил водния цикъл в Добрич, имал неограничен кредит в първокласна швейцарска банка, мисля „Креди Суис“; и още, и още...

Беше сладкодумен и убедителен, излъчваше стабилност, сигурност и просперитет, мобилният му телефон не спираше да звъни, отвсякъде валяха предложения за съблазнителни сделки, милиони долари, марки, лири и франкове се въртяха примамливо във въздуха. Тогава му разказах за офертата на Веско Благоев и „Агенцията по приватизация“: Държавата искаше за комплекса „Слънчев ден“ тридесет и три милиона марки, които трябваше да бъдат преведени до месец, за предварителен договор беше достатъчна гаранция от първокласна европейска банка и капаро от един милион марки, платени кеш.

Ганди се вдъхнови страшно, поиска веднага среща с агенцията и още в същия миг, по телефона, получи потвърждение от „Креди Сюис“ за издаване на банкова гаранция.

Помоли ме на другата сутрин да потеглим заедно към морето, за да осигурим бързо милиона кеш. Той поръча нещо на секретарката си и след малко в офиса цъфна и писателят Христо Калчев.

Калчев беше интересен персонаж от интелектуалната и артистична бохема на София от късния соц. Красив, мъжествен, аристократичен и самонадеян, бившият шампион по фехтовка беше многообещаващ писател. Толкова обещаващ, че първата му книга „Инерция“ си беше направил труда да редактира лично легендарният Георги Марков. Със следващите си романи „Луда вода“, „Вътрешна светлина“, „Нежни вълци“, „Белият дявол“, Христо се беше наложил като интересен творец с елегантен стил, модерен градски автор, който нямаше нищо общо с тромавите догми на социалистическия реализъм. След промените обаче беше загубил щатната си работа в Съюза на българските писатели и я беше докарал до съмнителната длъжност летописец и трубадур на подвизите на Ганди. По идея на бизнесмена писателят бе започнал да пише епос за раждането на българската мафия. Съвсем наясно с положението в подземния свят отвътре, Ганди разказвал на Христо Калчев историите от зараждането на организираната престъпност, а издателската му фирма, също „Ла Страда“, беше финансирала публикуването на „Нерон Вълка“, първата книга от цикъла на писателя „Вулгарни романи“.

По-късно, както често се случва, двамата се изпокараха за пари и за авторски права. Христо пародира Ганди, като го вмъкна в третия си роман „Цикълът на Месалина“ и го описа, не без известно основание, като „безсрамен лъжец“. Двамата окончателно разтуриха комбината, но за огромно съжаление на бизнесмена петнадесетте вулгарни романа на Христо станаха бестселъри, предизвикаха страхотен инте-

рес, реализираха огромни тиражи и му спечелиха куп пари и слава. Замаян обаче от водката и успеха, Христо ги пишеше все по-немарливо, през куп за грош, на просташки, каруцарски език, и романите му изиграха недостойната, но решаваща роля за възникване на чалга литературата. (Покъсно, по негов тертип, книги за себе си започнаха да пишат и самите мутри.)

На Христо обаче не можеше да му се отрече умение то да черпи информация направо от извора на ченгетата и бандитите, както и известна пророческа дарба. Той направи няколко ефектни удара, най-впечатляващият от които беше литературното убийство на наркотрафиканта Косьо Самоковец в центъра на Амстердам. Истинската екзекуция беше извършена почти по същото време и на същото място, обаче след излизането на книгата. Злите езици дори твърдяха, че романът е бил сигнал, даден на килърите. За съжаление, иначе талантливият писател не устоя на лесния успех и бързите пари. Ден след ден, седмица след седмица, от сутрин до вечер, черпен от почитатели, той пиеше малки водки в бистрото срещу дома си на улица „Асен Златаров“ в София, докато накрая си докара мъчителна и преждевременна смърт.

До това тъжно събитие обаче оставаха още десетина години. Сега Христо седеше в офиса на „Ла Страда“ и внимателно слушаше напътствията на Ганди как да отразява бъдещите ни морски подвизи. На другата сутрин тримата, заедно с шофьор и бодигард, потеглихме към морето. Първата ни спирка беше в Пловдив. Там, на главната улица, предприемачът държеше под аренда най-големия градски кинотеатър. В офиса му ни чакаше нова изненада. Хубавичката млада секретарка ни покани вътре и аз имах deja vu: озовахме се в огледален образ на софийския кабинет